

ДЕЯКІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЕКОЛОГО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

*Бредіхіна В.Л., к.ю.н., доц.,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
nika_ur68@mail.ru*

В сучасних умовах загострення екологічної обстановки, виснаження природних ресурсів виникає необхідність докладання зусиль як держави, так і всіх її громадян щодо збереження біорізноманіття, раціонального природокористування та забезпечення охорони довкілля. У цьому зв'язку сьогодні неабиякої актуальності набуває світова концепція сталого розвитку суспільства, як такого, що забезпечує збереження довкілля і задоволення потреб не лише нинішнього, а й наступних поколінь людства. Зазначені екологічні проблеми зумовлюють і пошуки ефективних шляхів їх вирішення. Серед останніх найважливішим завданням є формування екологічно спрямованого світогляду людей, підвищення їх правосвідомості та розвитку екологічної культури, формування активної громадянської екологічної позиції, зокрема, через реформування системи національної освіти у бік її екологізації.

Як справедливо зауважує Г.І.Балюк, модель нової освітньої системи повинна бути орієнтована на формування якісно нової людини – людини екологічної, оскільки витoki екологічних проблем слід шукати, перш за все, в самій людині, в особливостях її «людських якостей» [1, с.616].

Екологізація освіти – це наповнення екологічними вимогами навчальних програм підготовки здобувачів вищої освіти з усіх галузей знань і спеціальностей. При цьому вкрай важливо поширювати не тільки суто екологічні знання, а й доносити до студентів різних навчальних закладів і еколого-правову інформацію, яка стосується, насамперед, вивчення екологічного законодавства, основних засад правового регулювання раціонального природокористування та охорони довкілля. Тільки в такий спосіб можна виховати нову людину з еколого-економічним та еколого-правовим мисленням, яка спроможна буде забезпечувати сталий розвиток суспільства в гармонії з природою.

Все це суттєво посилює значимість удосконалення правового регулювання екологічних відносин і одночасно виводить на новий рівень викладання еколого-правові дисципліни, як-то: екологічне право, земельне право, природоресурсне право, право екологічної безпеки тощо. В процесі реформування освіти вказані основні дисципліни варто було б доповнити та конкретизувати введенням нових спецкурсів або вибіркових навчальних дисциплін, які б орієнтували студентів на вирішення проблем сталого розвитку та були б спрямовані на підвищення їх екологічної компетенції, зокрема, наприклад: - правове регулювання використання природних ресурсів в господарчій діяльності; - проблеми економіко-правового механізму

раціонального природокористування та охорони довкілля; - міжнародно-правова охорона навколишнього природного середовища; - особливості застосування юридичної відповідальності за екологічні правопорушення; - правове регулювання поводження з відходами як елемент забезпечення сталого розвитку; - правове забезпечення доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля; - правовий захист екологічних прав громадян тощо.

Удосконалюючи методику викладання еколого-правових дисциплін, бажано було б переглянути форми подачі відповідних матеріалів, зокрема: впровадження проблемних лекцій, лекцій-візуалізацій, діалогових лекцій; проведення практичних занять у формі ділових ігор, семінарів-диспутів з екологічних питань, практичних тренінгів із застосуванням екологічного законодавства. При цьому важливо надавати студентам більшу самостійність у виборі шляхів засвоєння навчального матеріалу, надаючи можливість підготувати індивідуальну роботу у вигляді не тільки традиційних рефератів, а й шляхом взяття участі у виступах на наукових конференціях, диспутах, учбових дебатах, підготовки узагальнень судової практики тощо. Все це сприятиме розвитку їх здатності творчо реалізувати на практиці свої знання і необхідні навички, підвищенню пізнавальної активності та стимулюванню пошукової діяльності стосовно оптимального вирішення поставлених завдань.

Слід особливо відмітити й підвищення виховної функції еколого-правових дисциплін. Цьому може слугувати спрямованість навчального матеріалу на виховання екологічної правосвідомості студентів, дбайливого ставлення до природних ресурсів та навколишнього середовища в цілому шляхом наведення відповідних прикладів з практики, наукових фактів, творів мистецтва та літератури. Важливо також акцентування уваги на формуванні у студентів системи екологічних цінностей та переваг, уявлень щодо основних законів природи, поглибленні і розширенні знань еволюційного характеру.

Велику роль у формуванні екологічного світогляду та активної громадянської позиції може відіграти залучення студентів до різних видів діяльності, які впливають на особисте, суб'єктивне ставлення до довкілля, його природних об'єктів, а саме: - участь у діяльності громадського екологічного руху, громадських екологічних організацій; - сприяння організації так званих «зелених» студентських містечок (гуртожитків) за прикладом провідних університетів світу (включаючи чистоту та озеленення території, збереження електроенергії, тепла і води, роздільного збору сміття та побутових відходів тощо); - орієнтація студентської екологічної діяльності на вирішення екологічних проблем конкретної місцевості або конкретного природного об'єкту (річки, озера, ставка, парку, лісу) тощо.

Література:

1. Балюк Г.І. Проблеми правового регулювання впровадження концепції сталого розвитку у вітчизняну освіту/ Г.І.Балюк // Університетські наукові записки / Хмельниц. ун-т упр. та права, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т законодавства Верхов. Ради України. – 2012. - № 1. – С. 615-616.